

Bryssel, 4. maaliskuuta 2026
(OR. en)

5290/25

Toimielinten välinen asia:
2024/0102(NLE)

AELE 3
AND 2
SM 2
MI 15

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: NEUVOSTON PÄÄTÖS Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä erillisten osapuolten Andorran ruhtinaskunnan ja San Marinon tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn sopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta

NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2026/...,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

**Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden
sekä erillisten osapuolten
Andorran ruhtinaskunnan ja San Marinon tasavallan
välisestä assosiaatiosta tehdyn sopimuksen
allekirjoittamisesta unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 217 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 5 ja 7 kohdan ja 218 artiklan 8 kohdan toisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Neuvosto valtuutti 16 päivänä joulukuuta 2014 komission neuvottelemaan unionin puolesta assosiaatiosopimuksen Andorran ruhtinaskunnan, jäljempänä 'Andorra', Monacon ruhtinaskunnan, jäljempänä 'Monaco', ja San Marinon tasavallan, jäljempänä 'San Marino', kanssa. Neuvottelut on käyty 16 päivänä joulukuuta 2014 annettujen neuvotteluohjeiden mukaisesti.
- (2) Monaco ja komissio sopivat 17 päivänä syyskuuta 2023 neuvottelujen keskeyttämisestä sen jälkeen, kun molemmat osapuolet olivat todenneet, että oli mahdotonta sovittaa yhteen yhtäältä komission neuvotteluohjeita ja toisaalta Monacon asettamia rajoituksia, joiden tarkoituksena on erityisesti säilyttää maan kansalaisten elin-, työ- ja asumisolosuhteet muuttumattomina.
- (3) Andorran ja San Marinon kanssa käydyt neuvottelut saatiin onnistuneesti päätökseen 12 päivänä joulukuuta 2023, ja niissä otettiin huomioon unionin, Andorran ja San Marinon väliset läheiset historialliset, maantieteelliset, kulttuuriset, poliittiset ja taloudelliset siteet sekä niiden halu syventää, monipuolistaa ja ylläpitää suhteitaan luomalla kattava ja johdonmukainen oikeudellinen kehys.

- (4) Sopimuksessa Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä erillisten osapuolten Andorran ruhtinaskunnan ja San Marinon tasavallan välisessä assosiaatiosta, jäljempänä 'assosiaatiosopimus', määrätään Andorran ja San Marinon osallistumisesta unionin sisämarkkinoihin ja tähän liittyvistä horisontaalisista ja rinnakkaisista toimintalinjoista, ja sillä korvataan samalla nykyiset unionin ja kyseisten maiden väliset tulliliitot. Assosiaatiosopimus sisältää myös puitteet mahdolliselle yhteistyölle sellaisilla muilla kuin neljän vapauden alaan kuuluvilla yhteistyöaloilla kuten tutkimus ja teknologian kehittäminen, koulutus, harjoittelu ja nuoriso, sosiaalipolitiikka, ympäristö, kuluttajansuoja, kulttuuri ja aluepolitiikka.
- (5) Unionin sisämarkkinoiden tehokkaan toiminnan varmistamiseksi assosiaatiosopimuksessa määrätään sääntelyn dynaamisesta yhdenmukaistamisesta. Assosiaatiosopimukseen sisältyy myös määräyksiä sellaisen riitojenratkaisumenettelyn perustamisesta, jossa Euroopan unionin tuomioistuin on toimivaltainen assosiaatiosopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevissa riita-asioissa.
- (6) Andorran ja San Marinon tilanne kooltaan pieninä maina otetaan huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 8 artiklasta annetun julistuksen N:o 3 ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEUT) mukaisesti. Tämä näkyy useissa mukautuksissa assosiaatiosopimuksen liitteissä lueteltuihin unionin säädösten säännöksiin sekä useissa siirtymäkausissa, jotka koskevat unionin säännösten joidenkin osien täytäntöönpanoa ja soveltamista.

- (7) Assosiaatiosopimukseen liitetty rahoituspalveluja koskeva puitepöytäkirja 3, jäljempänä 'puitepöytäkirja 3', mahdollistaa myös porrastetun pääsyn unionin rahoituspalvelujen sisämarkkinoille, joten Andorra ja San Marino voivat päättää, että ne eivät hae pääsyä unionin rahoituspalvelujen sisämarkkinoille kokonaisuudessaan. Tällainen mahdollisuus saisi olla voimassa enintään 15 vuotta assosiaatiosopimuksen voimaantulosta.

- (8) Kun otetaan huomioon Andorran ja San Marinon erityispiirteet ja niihin liittyvät erityissäännöt ja -säännökset, jotka on otettu käyttöön markkinoiden moitteettoman ja vakaan yhdentymisen mahdollistamiseksi, on ollut tarpeen soveltaa erityisiä suojatoimia rahoituspalvelujen alan markkinoille pääsyyn niiden suojatoimien lisäksi, joilla säännellään jäsenvaltioiden välisiä suhteita sisämarkkinoilla, erityisesti kun on kyse paikallista palvelujen tarjoamista Andorrassa ja San Marinossa koskevista vaatimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1093/2010¹ perustetun Euroopan pankkiviranomaisen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1094/2010² perustetun Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1095/2010³ perustetun Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/1620⁴ perustetun rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaviranomaisen, jäljempänä 'Euroopan valvontaviranomaiset' toimivallasta hätätilanteissa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1093/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj>).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1094/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/79/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1094/oj>).

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1095/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/77/EY kumoamisesta (EUVL L 331, 15.12.2010, s. 84, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1095/oj>).

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1620, annettu 31 päivänä toukokuuta 2024, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaviranomaisen perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 1093/2010, (EU) N:o 1094/2010 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1620, 19.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj>).

- (9) Unionin rahoituspalveluiden sisämarkkinoille pääsyn olisi tämän vuoksi riipputtava kattavasta arvioinnista siitä, onko unionin rahoitusalan säännöstö pantu täytäntöön täysimääräisesti ja tehokkaasti, sekä Andorran ja San Marinon sääntely- ja valvontakehysten vahvuudesta, ja se edellyttää, että komissio antaa asiaankuuluvien Euroopan valvontaviranomaisten ja yhteisen kriisinratkaisuneuvoston lausunnot huomioon ottaen myönteisen suosituksen, jonka mukaan kaikki assosiaatiosopimuksessa määrätyt edellytykset ovat täyttyneet. Asiaankuuluvien Euroopan valvontaviranomaisten ja yhteisen kriisinratkaisuneuvoston olisi suoritettava kattava arviointi Andorran ja San Marinon rahoitusalaista komission valvonnassa puitepöytäkirjan 3 mukaisesti ja noudattaen tässä päätöksessä vahvistettua menettelyä, joka koskee tällaisessa arvioinnissa käytettävän valvontainfrastruktuurin arviointiperusteiden ja -menetelmien vahvistamista.
- (10) Kunnes assosiaatiosopimuksen voimaantuloa varten tarvittavat menettelyt on saatettu päätökseen, assosiaatiosopimusta olisi sovellettava osittain ja väliaikaisesti sen 112 artiklan mukaisesti, jossa määrätään assosiaatiosopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta ennen sen voimaantuloa.
- (11) Assosiaatiosopimuksen allekirjoittaminen unionin puolesta ei vaikuta unionin ja sen jäsenvaltioiden väliseen toimivallan jakoon. Tätä päätöstä ei olisi tulkittava siten, että siinä hyödynnetään unionin mahdollisuutta käyttää ulkoista toimivaltaansa assosiaatiosopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla jaetun toimivallan aloilla siltä osin kuin unioni ei ole vielä käyttänyt tällaista toimivaltaa sisäisesti.

- (12) Assosiaatiosopimuksen osien väliaikainen soveltaminen ei vaikuta perussopimusten mukaiseen unionin ja sen jäsenvaltioiden väliseen toimivallan jakoon.
- (13) On aiheellista määrittää erityiset edellytykset, jotka koskevat unionin edustusta assosiaatiosopimuksella perustettavissa assosiaatiokomiteassa, sekakomiteoissa ja muissa elimissä. Kuten SEU 17 artiklan 1 kohdassa määrätään, komissio edustaa unionia ja esittää unionin kannat perussopimusten mukaisesti.
- (14) On myös aiheellista määrittää SEUT 218 artiklan 7 kohdan mukaisesti erityisehdot, joiden mukaisesti päätetään assosiaatiosopimuksella perustetuissa sekakomiteoissa unionin puolesta esitettävistä kannoista, jotta voidaan varmistaa, että assosiaatiosopimuksen kattamilla aloilla annettavat unionin säädökset otetaan osaksi assosiaatiosopimusta mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja toimitettu Andorralle ja San Marinolle, jolloin voidaan mahdollisimman hyvin varmistaa tällaisten säädösten samanaikainen soveltaminen unionissa sekä Andorrassa ja San Marinossa.
- (15) On myös aiheellista valtuuttaa komissio SEUT 218 artiklan 7 kohdan nojalla hyväksymään unionin puolesta tiettyjä assosiaatiosopimukseen tehtäviä muutoksia, jotka on hyväksyttävä yksinkertaistetulla menettelyllä tai assosiaatiosopimuksella perustetussa elimessä assosiaatiosopimuksen määräysten mukaisesti. Muut päätökset, jotka assosiaatiosopimuksella perustetun elimen on tehtävä silloin, kun sen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, olisi hyväksyttävä unionin puolesta SEUT 218 artiklan 9 kohdan mukaisesti

- (16) Jotta unioni voisi toteuttaa nopeita ja tehokkaita toimia etujensa suojaamiseksi assosiaatiosopimuksen mukaisesti, komission olisi assosiaatiosopimuksen vastaavissa määräyksissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti hyväksyttävä korvaavia toimenpiteitä assosiaatiosopimuksen virheellisen soveltamisen vuoksi, suojatoimenpiteitä assosiaatiosopimuksen tai ja tasapainottavien toimenpiteiden soveltamisesta johtuvien vakavien alueellisten taloudellisten, yhteiskunnallisten tai ympäristöön liittyvien vaikeuksien varalta, suojatoimenpiteitä unioniin tai ja tasapainottaviin toimenpiteisiin vaikuttavan terrori-iskun tai luonnonkatastrofin tai ihmisen aiheuttaman katastrofin yhteydessä, tupakkaa koskevia suojatoimenpiteitä ja tasapainottavia toimenpiteitä, mukaan lukien turvallisuuteen liittyvien tullitoimenpiteiden soveltamisen keskeyttäminen. Neuvoston oikeudet olisi tässä yhteydessä turvattava neuvottelumenettelyllä.
- (17) Assosiaatiosopimus olisi allekirjoitettava ja tähän päätökseen liitetyt EU:n ja Andorran yhteinen lausuma henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ja EU:n ja Andorran yhteinen lausuma lentoliikenteestä olisi tehtävä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Annetaan lupa allekirjoittaa sopimus Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä erillisten osapuolten Andorran ruhtinaskunnan ja San Marinon tasavallan välisestä assosiaatiosta, jäljempänä 'assosiaatiosopimus', unionin puolesta sillä varauksella, että mainittu assosiaatiosopimus tehdään⁵⁺.

2 artikla

1. Hyväksytään tähän päätökseen liitetyt EU:n ja Andorran yhteinen lausuma henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ja EU:n ja Andorran yhteinen lausuma lentoliikenteestä.
2. Neuvosto panee merkille seuraavat Andorran julistukset:
 - i) Andorran julistus tupakka-alasta; ja
 - ii) Andorran julistus Andorran erityistilanteesta sekä turvallisuuden ja yleisen järjestyksen turvaamisesta.

⁵ Sopimuksen teksti on julkaistu virallisessa lehdessä (EUVL L, ..., ELI: ...).
⁺ Valtuuskunnat/virallinen lehti: ks. asiakirja ST 11787/2024.

3 artikla

1. Komissio edustaa unionia assosiaatiokomiteassa, sekakomiteoissa, tulliyhteistyön alakomiteoissa, elintarvikkeiden turvallisuutta sekä eläinlääkintä- ja kasvinsuojeluasioita käsittelevissä alakomiteoissa, rahoituspalvelujen alakomiteoissa ja tilastoalan alakomiteassa sekä mahdollisissa muissa alakomiteoissa ja työryhmissä, jotka perustetaan assosiaatiosopimuksen 76 artiklan 8 kohdan mukaisesti.
2. Kun komissio edustaa unionia assosiaatiosopimuksella perustetuissa elimissä, se ilmoittaa neuvostolle hyvissä ajoin kokouksissa käydyistä keskusteluista ja niiden tuloksista sekä kokouksissa hyväksytyistä säädöksistä. Komissio ilmoittaa asiasta tarvittaessa myös Euroopan parlamentille.

4 artikla

1. Kun Euroopan komissio tekee neuvostolle ehdotuksen, jonka se katsoo koskevan jotakin assosiaatiosopimuksen kattamaa alaa, se ilmoittaa, että säädöksen hyväksymisen jälkeen kyseisestä ehdotuksesta johtuvan unionin säädöksen soveltaminen ulotetaan koskemaan sekä Andorraa että San Marinoa.

2. Komissio esittää puiteassosiaatiosopimuksen 76 artiklalla perustetuissa sekakomiteoissa unionin puolesta otettavat kannat kyseisten sekakomiteoiden päätöksiin, joilla ainoastaan ulotetaan unionin säädökset koskemaan sekä Andorraa että San Marinoa, mahdollisesti tarvittavin teknisin mukautuksin.
3. Kun kyseessä ovat sellaiset tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetut sekakomiteoiden päätökset, joilla on muita oikeudellisia vaikutuksia kuin kyseisessä kohdassa tarkoitetut vaikutukset, unionin puolesta esitettävät kannat vahvistetaan SEUT 218 artiklan 9 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen.

5 artikla

1. Puitepöytäkirjassa 3 olevan 10 artiklan mukaisten valvontainfrastruktuurin arviointiperusteiden ja -menetelmien vahvistamiseen sovelletaan tässä artiklassa säädettyä menettelyä.
2. Euroopan valvontaviranomaiset toimittavat luonnokset arviointiperusteiksi ja -menetelmiksi komissiolle.
3. Komissio antaa lausunnon valvontainfrastruktuurin arviointiperusteiden luonnoksesta ja luonnoksesta tällaisen arvioinnin tekemistä koskevaksi menetelmäksi. Se toimittaa lausuntonsa tiedoksi Euroopan valvontaviranomaisille ja neuvostolle.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa perusteissa ja menetelmissä on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon komission 3 kohdan mukaisesti antama lausunto. Jos Euroopan valvontaviranomaiset poikkeavat merkittävästi komission lausunnosta ja siihen mahdollisesti sisältyvistä suosituksista, niiden on annettava tästä kaikilta osin perusteltu selitys.

6 artikla

Ennen kuin Euroopan valvontaviranomainen tekee puitepöytäkirjassa 3 olevan 15 artiklan mukaisen päätöksen, se ilmoittaa asiasta komissiolle, joka puolestaan ilmoittaa asiasta neuvostolle.

7 artikla

1. Komissio tekee jokaisen unionin päätöksen seuraavien toimenpiteiden toteuttamiseksi assosiaatiosopimuksen vastaavissa määräyksissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti:
- a) assosiaatiosopimuksen 90 artiklan 7 kohdan mukaiset assosiaatiosopimuksen virheellisen soveltamisen vuoksi toteutettavat korvaavat toimenpiteet epätasapainon korjaamiseksi;

- b) assosiaatiosopimuksen 97 artiklan mukaiset suojatoimenpiteet, jos assosiaatiosopimuksen soveltamisesta aiheutuu vakavia alueellisia taloudellisia, yhteiskunnallisia tai ympäristöön liittyviä vaikeuksia, jotka todennäköisesti jatkuvat, tai tasapainottavat toimenpiteet;
 - c) assosiaatiosopimuksen 98 artiklan mukaiset unioniin vaikuttavan terrori-iskun taikka luonnonkatastrofin tai ihmisen aiheuttaman katastrofin yhteydessä toteuttavat suojatoimenpiteet tai tasapainottavat toimenpiteet;
 - d) Andorran pöytäkirjan 12 artiklan mukaiset tupakkaa koskevat suojatoimenpiteet;
 - e) Andorran pöytäkirjan 24 artiklan mukaiset tasapainottavat toimenpiteet, mukaan lukien turvallisuuteen liittyvien tullitoimenpiteiden soveltamisen keskeyttäminen.
2. Jos komissio aikoo hyväksyä 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, se antaa neuvostolle hyvissä ajoin riittävät tiedot, jotta mahdollistetaan merkityksellinen näkemystenvaihto neuvostossa. Komissio ottaa esitetyt näkemykset mahdollisimman tarkasti huomioon. Komissio ilmoittaa asiasta tarvittaessa myös Euroopan parlamentille.

8 artikla

1. Sillä varauksella, että assosiaatiosopimus tehdään myöhemmin ja kunnes se tulee voimaan, joitakin osia assosiaatiosopimuksesta sovelletaan väliaikaisesti assosiaatiosopimuksen 112 artiklan 2 kohdan mukaisesti ensimmäisestä sitä kuukautta seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä, jona osapuoli on tallettanut ratifioimis-, tekemis- tai hyväksymiskirjansa Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan, jollei toinen osapuoli ilmoita, että tällainen väliaikainen soveltaminen ei ole mahdollista.
2. *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistaan päivä, josta alkaen assosiaatiosopimusta sovelletaan väliaikaisesti.
3. Jos tämän artiklan 1 kohdan ja puiteassosiaatiosopimuksen 112 artiklan 2 kohdan mukaisen assosiaatiosopimuksen osien väliaikaisen soveltamisen edellytykset eivät täyty, assosiaatiosopimusta voidaan soveltaa täysimääräisesti tai osittain EU-osapuolen ja Andorran tai San Marinon välillä sitä kuukautta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä, jona joko EU-osapuoli taikka Andorra tai San Marino talletti assosiaatiosopimuksen ratifioimis-, tekemis- tai hyväksymiskirjansa Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan, jollei EU-osapuoli taikka Andorra tai San Marino ilmoita, ettei tällainen väliaikainen soveltaminen ole mahdollista.

9 artikla

Tämän päätöksen 8 artiklaa sovellettaessa assosiaatiosopimusta sovelletaan väliaikaisesti ennen sen voimaantuloa sen 112 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti, lukuun ottamatta asioita, jotka eivät kuulu unionin yksinomaiseen toimivaltaan SEUT 3 artiklan nojalla ja joilla tarkoitetaan tässä päätöksessä

- a) assosiaatiosopimuksen II osan 5 luvun 27–32 artiklaa siltä osin kuin kyseiset artiklat koskevat epäsuoria sijoituksia eivätkä vaikuta yhteisiin sääntöihin tai muuta niiden soveltamisalaa;
- b) assosiaatiosopimuksen V osan 5 luvun 63 artiklaa siltä osin kuin kyseinen artikla ei vaikuta yhteisiin sääntöihin tai muuta niiden soveltamisalaa.

10 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty ...ssa/ssä ... päivänä ...kuuta ...

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
